

Αλβανίας Ιωάννης: Η νηστεία - πορεία προς τον Θεό

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Αλβανίας](#)



Τη νηστεία ως ένα ταξίδι συνειδητοποίησης της πτώσης του εαυτού και της αναζήτησης του Θεού, περιγράφει στην ποιμαντορική Εγκύκλιό του για την Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας κ.κ. Ιωάννης.

Στην Εγκύκλιο του Μακαριωτάτου φαίνεται πώς μέσα από το ταξίδι της Νηστείας, το ηρακλείτειο “έδιζησάμην έμεωυτόν”, βρίσκει την πλήρωσή του στον

καινοδιαθηκικό “εἰς ἑαυτὸν δὲ ἔλθων” (Λκ. 15:17). Τονίζεται ὅτι αὐτὴ ἡ συνειδητοποίηση περιγράφει τὴν κατάσταση στὴν ὁποία ἔχει περιέλθει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, καὶ ἡ ὁποία συνάμα ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρία τοῦ ταξιδιῦ.

Ὅπως σημειώνεται, “κανεῖς δὲν μπορεῖ νὰ ἀρχίσει τὴν πορεία τῆς Νηστείας, ἀν δὲν ἔλθει στὸν εαυτὸ τοῦ. Σήμερα ἔχουμε χάσει τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς. Ἡ ἐπιθυμία γιὰ ἡδονή, ἡ δίψα γιὰ ἐξουσία καὶ ἄλλα τέτοια μάταια πράγματα δὲν μποροῦν νὰ βοηθήσουν τὸν ἄνθρωπο ὄχι μόνον νὰ δώσουν νόημα στὴ ζωὴ τοῦ, ἀλλὰ οὔτε νὰ τὸν κάνουν εὐτυχημένο. Ἡ εὐτυχία καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς συνδέονται μεταξύ τους”.

Ὁ Μακαριώτατος περιγράφει τὰ στάδια αὐτοῦ τοῦ ταξιδιῦ πρὸς τὸν εαυτὸ καὶ τὸν Θεὸ καὶ κλείνει λέγοντας: “Ἀς ἀρχίσουμε τὸ ταξίδι πρὸς τὸν Θεὸ καὶ ἀς σκεφτοῦμε τὶς θυσίες αὐτοῦ τοῦ ταξιδιῦ. Ἀς σκεφτοῦμε καὶ ἀς καταλάβουμε ὅπως λέει ὁ Ψαλμὸς: “Γεύσασθε καὶ ἴδετε” (Ψαλμ.34:8). Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη χαρὰ ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ζωὴ. Ὁ Θεὸς θὰ μας δεῖ ἀπὸ τὴ στιγμή που θὰ κάνουμε τὴν κίνηση νὰ ἐπιστρέψουμε καὶ ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτὴ Αὐτὸς θὰ μας δώσει κάτι· ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτὴ θὰ νιώσουμε ἓνα εἶδος παρουσίας στὴν ψυχὴ μας, ἡ ὁποία θὰ μας δώσει τὴ χαρὰ καὶ τὴ δύναμη νὰ συνεχίσουμε αὐτὸ τὸ ταξίδι”.

Αναλυτικὰ ἡ Εγκύκλιος τοῦ Μακαριωτάτου:

Λέμε συνεχῶς ὅτι ἡ Νηστεία εἶναι ἓνα ταξίδι. Ὅχι μόνον ἡ Νηστεία, ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ ζωὴ μας εἶναι ἓνα ταξίδι. Ὅλοι εμεῖς που ἔχουμε ἀρχίσει τὴ Νηστεία, ἔχουμε ἀρχίσει ἓνα ταξίδι. Ἀρχισε ἡ περίοδος που ἀλλάζουν τὰ χρώματα. Ὁ Θεὸς μας δείχνει συχνὰ μέσω τοῦ Ευαγγελίου τὴν κατάσταση στὴν ὁποία βρισκόμαστε. Ὅχι μόνον ὁ Θεὸς, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ φιλόσοφοι καὶ ψυχολόγοι λένε ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν χάσει τὸν “εαυτὸ” τους, καὶ ὁποῖος χάνει τὸν εαυτὸ τοῦ, ἔχει χάσει τὰ πάντα.

Οτιδήποτε ἄλλο προσπαθεῖ νὰ κερδίσει ὁ ἄνθρωπος, δὲν μπορεῖ νὰ εκπληρώσει αὐτὸ που μπορεῖ νὰ τοῦ δώσει ὁ “εαυτὸς”. Ἐνας ἀπὸ τοὺς λόγους που ὁ ἄνθρωπος νομίζει ὅτι ἔχει χάσει τὸν “εαυτὸ” τοῦ εἶναι ὅταν δὲν καταλαβαίνει ὅτι τὸν ἔχει χάσει. Ἐχετε ἀκούσει στὴν παραβολὴ τοῦ Ἄσωτου Υἱοῦ γιὰ τὸν γιο που ἐπέστρεψε ὅτι “ἦλθεν εἰς εαυτὸν” (Λκ.15:17). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἀρχισε νὰ καταλαβαίνει τὴν κατάσταση στὴν ὁποία βρισκόταν.

Ἡ Ἀπώλεια τοῦ Σκοποῦ τῆς Ζωῆς

Κανεῖς δὲν μπορεῖ νὰ ἀρχίσει τὴν πορεία τῆς Νηστείας, ἀν δὲν ἔλθει στὸν εαυτὸ τοῦ. Σήμερα ἔχουμε χάσει τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς. Ἡ ἐπιθυμία γιὰ ἡδονή, ἡ δίψα γιὰ ἐξουσία καὶ ἄλλα τέτοια μάταια πράγματα δὲν μποροῦν νὰ βοηθήσουν τὸν ἄνθρωπο ὄχι μόνον νὰ δώσουν νόημα στὴ ζωὴ τοῦ, ἀλλὰ οὔτε νὰ τὸν κάνουν

ευτυχισμένο. Η ευτυχία και ο σκοπός της ζωής συνδέονται μεταξύ τους.

Κανείς δεν μπορεί να επιτύχει την ευτυχία, αν δεν έχει έναν σκοπό στη ζωή. Οι άνθρωποι σήμερα δεν έχουν κανέναν λόγο να ζουν και κανέναν λόγο για τον σκοπό της ζωής. Αυτό συμβαίνει ακόμη και με τους ανθρώπους της Εκκλησίας που νομίζουν ότι πιστεύουν, έρχονται συνεχώς στην εκκλησία, αλλά έχουν χάσει τον λόγο του να ζουν και τον λόγο του να πεθάνουν. Το ίδιο το γεγονός ότι συχνά μέσα στην εκκλησία έχουμε μομφές, διαμάχες, κουτσομπολιά και πολλές ματαιότητες, δείχνει ότι αυτοί οι άνθρωποι είναι άστατοι, δείχνει ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν ταξιδεύουν.

Γιατί εκείνος ο άνθρωπος που ταξιδεύει, δεν ασχολείται με τα πράγματα που συμβαίνουν στο σταθμό. Έχει το μυαλό του μόνο στο ταξίδι. Το ίδιο το γεγονός ότι ασχολούμαστε με πολλά πράγματα που είναι γύρω μας σημαίνει ότι έχει χαθεί η έννοια του ταξιδιού. Σε όλη την ιστορία του ο άνθρωπος προσπάθησε για πλούτο. Συγκέντρωσε μεγάλο πλούτο, κι όμως δεν έγινε ευτυχισμένος. Ο Εκκλησιαστής στο βιβλίο του λέει ότι και η γνώση είναι “ματαιότης ματαιοτήτων”. Όσο πλούτο κι αν συγκεντρώσεις δεν μπορεί να σε εξυπηρετήσει, δεν μπορεί να σου φέρει ευτυχία.

Η Ανάπαυση στον Θεό

Πραγματικά κανείς δεν μπορεί να επιτύχει την ευτυχία, αν η ψυχή του δεν αναπαύεται στον Θεό. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εικόνα της Αγίας Τριάδος, που σημαίνει ότι η ψυχή μας θα είναι πάντα ανήσυχη, αν δεν αναπαύεται στον Θεό. Ο Άγιος Αυγουστίνος λέει: “Κύριε με δημιούργησες κατά την εικόνα Σου, και ποτέ δεν θα βρούμε ανάπαυση μέχρι να αναπαυθούμε σε Σένα”.

Η ανάπαυση στον Θεό δεν μπορεί να κατανοηθεί χωρίς την πορεία προς Αυτόν. Αυτός είναι ο λόγος που ονομάσαμε τη Νηστεία ένα είδος ταξιδιού. Ταξίδι από αυτήν τη σωματική κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε σε μια άλλη βαθιά πνευματική κατάσταση. Αυτό το ταξίδι απαιτεί θυσίες, απαιτεί κόπο. Όπως και στην Αγία Γραφή μαθαίνουμε ότι το Ισραήλ επέστρεψε στη γη της επαγγελίας, περνώντας μέσα από την έρημο, πράγμα που συμβολίζει την απελευθέρωση και την πνευματική κατάσταση του ανθρώπου.

Η Αληθινή Απελευθέρωση

Να ξανακερδίσεις αυτό που έχεις χάσει δεν είναι τόσο εύκολο, γι' αυτό το ταξίδι είναι γεμάτο δυσκολίες και θυσίες, για τις οποίες απαιτείται ένα είδος στέρησης.

Η ιστορία του Άσωτου Υιού είναι η ιστορία όλης της ανθρωπότητας. Ο καθένας από εμάς, όπως ο Άσωτος Υιός, βρίσκεται σε ένα μακρινό μέρος. Δηλαδή, βρίσκεται έξω από την κατάσταση του, για τον οποίο κάθε άλλη κατάσταση είναι ένα μακρινό μέρος.

Πόσοι από εμάς έχουν μια συνεχή κοινωνία με τον Θεό; Πόσοι από εμάς ζουν βαθιά πνευματικά μαζί Του; – Πολύ λίγοι. Αυτό είναι που οι φιλόσοφοι το έχουν ονομάσει “τραγική αίσθηση της ζωής”, επειδή έχουμε χάσει πάρα πολλά πράγματα από αυτά που είχαμε. Η κοινωνία με τον Θεό δεν είναι μόνο για τους αγίους.

Όλοι οι άνθρωποι δημιουργήθηκαν κατ’ εικόνα Θεού, δημιουργήθηκαν να είναι σε αιώνια κοινωνία μαζί Του, αλλά αυτός ο σκοπός σήμερα έχει χαθεί. Και η επιστροφή σε αυτόν έρχεται από μια επιθυμία, έρχεται από μια νοσταλγία που θα έχει ο άνθρωπος για τον άλλο κόσμο. Ο γιος νοσταλγούσε, έτσι λέει στη Βίβλο “ενόσταλγησε”.

Ελευθερία και Ευθύνη

Κανείς δεν μπορεί να πάει κάπου, αν δεν θέλει να πάει. Όπως και να δούμε την ελευθερία, ως βάρος ή ως δώρο, δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από αυτήν. Κανείς από εμάς δεν μπορεί να απελευθερωθεί από το να είναι ελεύθερος. Αυτό είναι μια από τις βασικές βάσεις της χριστιανικής διδασκαλίας, ότι ο καθένας δημιουργήθηκε ελεύθερος να αποδεχτεί ή να μην αποδεχτεί τον Θεό.

Πολλοί άνθρωποι σκέφτηκαν να βρουν την ευτυχία· πολλοί προσπάθησαν να κάνουν τον άνθρωπο ευτυχισμένο χωρίς τον Θεό, αλλά χωρίς τον Θεό δεν μπορεί να βρεθεί η ευτυχία. Όλες οι προσπάθειες για ευτυχία χωρίς τον Θεό θα καταλήξουν όπως η πρώτη απόπειρα του Αδάμ, που ήθελε να γίνει Θεός χωρίς τον Θεό. Στην προσπάθειά τους να βρουν την ευτυχία οι άνθρωποι όχι μόνο έχασαν την έννοια του ταξιδιού, αλλά έχασαν και το ίδιο το ταξίδι.

Η Άσκηση ως Απελευθέρωση

Ο άνθρωπος έχει μια μεγάλη πνευματική διάσταση και πρέπει να εκπληρώσει αυτήν τη διάσταση. Η Νηστεία είναι αυτό που τον βοηθά περισσότερο, να απελευθερωθεί έστω και λίγο. Αυτό μπορεί να φαίνεται παράξενο, αλλά η άσκηση είναι μια κίνηση για τη μεγαλύτερη απελευθέρωση από τον ψεύτικο εαυτό. Ο εαυτός μας είναι αιχμάλωτος, δεν μπορούμε ακόμα να ξέρουμε ποια είναι η πραγματικά ελεύθερη κατάστασή μας, γι' αυτό οι διάφορες στερήσεις που θα έχουμε κατά τη διάρκεια της Νηστείας θα μας κάνουν ελεύθερους.

Οι περιορισμοί δεν πρέπει να θεωρούνται ως απαγορεύσεις, ούτε πρέπει να θεωρούνται ως στερήσεις που δίνονται, αλλά ως προστασία. Συχνά διαβάζουμε, αλλά δεν καταλαβαίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος του Δεκαλόγου (Έξ.20:1-17) είναι με “μη”: μη αυτό, μη εκείνο, μη εκείνο.... Αυτά τα “μη” δεν είναι για να μας περιορίσουν, αλλά για να μας προστατεύσουν, επειδή έχουμε πέσει από την πρώτη μας κατάσταση και έχουμε χάσει την ευθύνη της ελευθερίας.

Η Αληθινή Πίστη

Μια πίστη που δεν δημιουργεί στην ψυχή μια επιθυμία για ταξίδι, δεν είναι πίστη. Γι' αυτό αυτή η περίοδος ταξιδιού είναι για να δούμε βαθιά σε κάθε γωνιά της ψυχής μας: Πιστεύουμε πραγματικά ή δεν πιστεύουμε; Αυτή η πίστη είναι για μας ένα είδος διακόσμησης ή μια βασική ανάγκη της ζωής; Ο Θεός είναι για μας ασφάλεια ή η ρίζα της ψυχής μας;

Αυτά είναι τα ερωτήματα που πρέπει να κάνει ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Σαρακοστής. Αυτά κάνουν τον άνθρωπο να αρχίσει το ταξίδι του. Αυτή η νηστευτική περίοδος δεν χωρίζεται από τις χαρές. Και τα τροπάρια λένε: “Ας αρχίσουμε αυτήν την περίοδο με χαρά”. Αν αρχίσει η Νηστεία και η χαρά θα έρθει από μόνη της. Δεν μας έρχεται χαρά, επειδή δεν αρχίζουμε. Το ταξίδι προς τον Θεό είναι γεμάτο χαρά. Δεν υπάρχει πιο όμορφη ζωή από το να ταξιδεύεις προς τον Θεό και να ζεις σε αυτόν τον δρόμο.

Η Μετάνοια ως Αρχή

Κανείς δεν μπορεί να πάει στον Θεό, αν δεν αρχίσει αυτό το ταξίδι, και η αρχή αυτού του ταξιδιού είναι η μετάνοια. Ο καθένας από εμάς που δεν έχει μετανοήσει και δεν συνεχίζει να μετανοεί δείχνει ότι δεν είναι σε ταξίδι. Η μετάνοια δεν είναι απλώς να καταλάβεις ότι έκανες λάθος, αυτό είναι ένα μικρό μέρος της μετάνοιας. Μετάνοια σημαίνει να ανάψει μια νοσταλγία για το σπίτι του Θεού, του Πατέρα και τότε θα αρχίσει το ταξίδι.

Αν δεν ανάβει μια νοσταλγία στην ψυχή για να συναντήσουμε τον Θεό, αυτό σημαίνει ότι η ψυχή είναι νεκρή (βλ. Ψαλμ.42:1-2). Και όσο είμαστε σε αυτήν τη ζωή, είμαστε στη θέση να κάνουμε αυτό το ταξίδι. Ο χρόνος του ταξιδιού είναι τώρα. Τώρα είναι το δρομολόγιο που μπορούμε να ταξιδέψουμε. Ο καθένας που μετανοεί το κέρδος είναι δικό του.

Ας δούμε τη Νηστεία ως ταξίδι, όχι μόνο τη Νηστεία, αλλά όλη τη ζωή, επειδή πραγματικά ταξιδεύουμε ακόμα κι αν κάποιος δεν το ξέρουν. Ο καθένας από εμάς πηγαίνει προς κάτι. “Αν δεν γίνουμε οικείοι εδώ με τον Θεό, λέει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, δεν θα είμαστε ούτε στην άλλη ζωή οικείοι με Αυτόν. Η φιλία με τον Θεό αρχίζει εδώ. Το ταξίδι και η αιώνια κοινωνία με τον Θεό αρχίζει εδώ”.

Ας αρχίσουμε το ταξίδι προς τον Θεό και ας σκεφτούμε τις θυσίες αυτού του ταξιδιού. Ας σκεφτούμε και ας καταλάβουμε όπως λέει ο Ψαλμός: “Γεύσασθε και ίδετε” (Ψαλμ.34:8). Δεν υπάρχει μεγαλύτερη χαρά από την πνευματική ζωή. Ο Θεός θα μας δει από τη στιγμή που θα κάνουμε την κίνηση να επιστρέψουμε και από τη στιγμή αυτή Αυτός θα μας δώσει κάτι· από τη στιγμή αυτή θα νιώσουμε ένα είδος παρουσίας στην ψυχή μας, η οποία θα μας δώσει τη χαρά και τη δύναμη να συνεχίσουμε αυτό το ταξίδι.

Η ζωή μας είναι ένα ταξίδι προς τον Θεό, όπως τονίσαμε, και αυτό ας μην το ξεχάσουμε ποτέ. Ας μας ευλογήσει να Τον συναντήσουμε την ημέρα του Πάσχα. Αμήν.